

NOIZ ARTE?

Goiz argi batean, Iziartik ikusten dana bai zoragarria.
Gibetik, Andutz mendia: jentillen itxasontzia dirudi.
ankas gora...
Aurrean, itxaso urdin zabala, mugarik gabe... zorion
ames...
Bitartean, Salbatore menditxo... Gallur-gallurrean, ermita-
txoa; magalean, Urtiagako koba-zuloa...

Koba zulo artan bizi izan ziran eiztariak...
Gaurko euskaldun arrazako eiztariak.
Bulartsuak.
Biotz aundikoak.
Zezen, bisonte, otso, artza, zaldi, basautz, basw'de eta
abar ziian eiztari auen eizea.
Ze lilluragarri orain ba leude...!
Mendiak zugaitzez josiak. Basoan, intxaun'a ta urra, aritz
eta arte, pago lerden ta gaztaiñ lodi... Zer ez?
Urtiaoko koba ertzetik errekatxoa dariola, sakonetik itsa-
SofañO...
"Saka"ko zezen gorrien antzeko ta kastako zezenak... Goe-
netatik erilcartzen zituzten sakoneko errekarra ta Urtiagako ate
estuetik igarotzean..., zupla, zulora!
Zuloa bai zcuketen zuQaitz adarrez estalita, erorbiderako
jarria.

Noizik beinka ere izango zituzten bai muskullu, bai lanper-
na, bai lapa, bai txirla... amaiketakorako.
Postreko, berriz, intxaur, urre, mazuzta, sagar, txermen, ga-
ragorriak...
Zenbat aldiz egote ote ziran, arkaitz gañetik, itsaso zabclre-
ra begira...!
—`Zer ote da ur zabal borobill orren atzean`?
Zerk arrotzen ta asarratzen ote du orrela°
Zergatik egun batean aiñ goxo ta ezti; urrungoan, berriz,
ain goibel ta illun...?"
Koba ataritik zenbait gau zerura begira:
—"Ortz garbi, izarrak kiñuka gizonari... Iltetargia gabaren
nagusi... Zergatik illargi betca... ta illargia berria...?"
Zergatik trumoi ta oñestariak...'? Bildurra sartzen zieten
ezur munetan dragoi zauka aiek... Ala Yainkoaren asarrea ote
zi ran'?

Guk gaur zapaltzen degun lm-raren gañean bizi ziran gure
arbasoak. gure aurrekoak ere...
Gu bustitzen gaituan itsaso onek bustitzen zituan aiek
ere,...

Ondartza auetan usten zituzten bere oñen arrastoak...
Gizon aick, euskaldun aiek ziran gure iturburu; gure bizia-
ren sortze...
Ona Salbatoreko arkaitzaren babesean, gure aurrekoen
etxebizitza ta obi... Ona, bere barruan, gure aurrekoen ezur-
rrak... Eurenak eta gureak antzekoak...

Euskera ere arkaitz zulo aietan sortutako mintzaira degu...
Arrezkero ez gure ezurretan. ez gure izkeran ez da etenik
izan...
Etcn ori gaurko egunetan gerta leike.
Gure erruz.
Gure arduragabekeriz.
Ez al da orrelakorik gertatuko gure artean.

ASTOTXOAREN OTOITZA

Arrantzaka nago, Jauna.
Ta egoki zait arrantza egitea. Ortarako ez det zmre aurrean
lotsarik barne-muiñetatik ezagutzen bai nauzu, nere belarri lu-
zeak zure eskuetatik sortu ziran egun artatik bertatik...
Belarri-motza da zaldia nerekin konparatzcko.
Ez dut zaldi izan nai.
Asto egin nauzu ta asto nai det.
Serbitzurako beti prest. Eskatzeko zuur. Uskeri batekin
konforme. Nere probetasunean apal. Olz eta berotan erne. Gi-
zonaren zenbait arrazoigabekerikin buru-gogorra nauzu. Asta-
kerietan ez diot irabazten utziko.
Leertu arte lan egiten det gizonaren serbitzuan eta ez dit
iñoiz esker onik agertzen. Makila saietzctan jartzen dit maize-
gi. Lasto apur bat eta kito. Ez naiz orregaitik asarr. Besteen
ikullu bastartxo batean sartzen naute: neretzako ez da ikullu
bereizirik or aldameneko karrera-zaldi oientzako bezela. Ez
ditut sekula lanean ikusi. Biguñ bizi dira. Lanik ez; ondo jan;
gizonaren eskuak laztan bizkarretik beera...
Ez dut zaldi izan nai.
Asto nai dut.
Ez dut nere jaun gizontxo onen antzeko ere izan nai. Bere
burua aingerutzatjotzen du. Iñorena, berriz, deabruzat.
Bera da oro zuri. Elur garbia bezin zuri.
Besteak dira dena beltz.
Ikatz zikiña bezin beltz.
Ez da, gizarajoa, nere antzeko danik konhurutzen: ez zuri ta
ez beltz.
Ni bezela, bai: gris kolorekoa, nabarra.
Nabar tristea.

ANES (1969)